

Bruselj, 18. maj 2021
(OR. en)

8768/21

CULT 33
AUDIO 54
SOC 273

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	7431/21
Zadeva:	Sklepi Sveta o okrevanju, odpornosti in vzdržnosti kulturnega in ustvarjalnega sektorja

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o okrevanju, odpornosti in vzdržnosti kulturnega in ustvarjalnega sektorja, ki jih je Svet (izobraževanje, mladina, kultura in šport) odobril na zasedanju 17. in 18. maja 2021.

**Sklepi Sveta o
okrevanju, odpornosti in vzdržnosti kulturnega in ustvarjalnega sektorja**

Svet Evropske unije –

OB OPOZARJANJU, DA

1. so zaradi pandemije COVID-19 potrebna izjemna prizadevanja za večjo odpornost in preobrazbo v EU, kot je navedeno v sklepih, ki jih je Evropski svet sprejel na izrednem zasedanju od 17. do 21. julija 2020¹;
2. so ministri in ministrice EU za kulturo, medije in avdiovizualno področje na treh neformalnih videokonferencah med hrvaškim in nemškim predsedovanjem izrazili odločenost, da se nemudoma sprejmejo odločilni politični ukrepi za podporo kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju v času krize in po njej;
3. so Evropska unija in njene države članice od začetka pandemije COVID-19 uvedle številne izredne ukrepe, namenjene za podporo kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju;
4. je evropski steber socialnih pravic pomemben pri zagotavljanju, da nihče ne bo prezrt niti v procesu okrevanja niti pri digitalnem in zelenem prehodu;

¹ Dok. EUCO 10/20.

5. je bil sprejet politični dogovor o programu Ustvarjalna Evropa za obdobje 2021–2027 z večjim proračunom v novem večletnem finančnem okviru;
6. je Evropska komisija sprejela akcijski načrt za podporo okrevanju in preoblikovanju medijskega in avdiovizualnega sektorja.

OB ZAVEDANJU, DA

7. je kultura ključna za evropsko identiteto in da s svojo bistveno vrednostjo ter pomembnim družbenim in gospodarskim učinkom znatno prispeva k vitalnosti, vključevalnosti, demokratičnemu delovanju in blaginji naših družb;
8. ima kultura potencial kot vir zamisli in način za oblikovanje novih rešitev, odpravljanje diskriminacije in krepitev socialnih povezav, ustvarjanje novih solidarnosti, oživljanje prostorov in krepitev naše sposobnosti za boljše spoprijemanje s sedanjimi in prihodnjimi izzivi;
9. je kulturni in ustvarjalni sektor priznan kot eden od bistvenih ekosistemov evropskega gospodarstva, njegov potencial pa kot gonilna sila gospodarskega razvoja;
10. so se umetniki, izvajalci in ustvarjalci sposobni prilagoditi izzivom, ki jih prinaša sedanja kriza, z iskanjem novih in inovativnih načinov, predvsem v digitalnem okolju, da svojemu občinstvu zagotovijo vsebine in da privabijo novo občinstvo;
11. je še kot nikoli prej treba ponovno zgraditi in spodbuditi kulturne in ustvarjalne ekosisteme, pri čemer je treba uporabiti izkušnje, pridobljene v okviru izzivov, ki jih prinaša kriza zaradi COVID-19.

OB UPOŠTEVANJU, DA

12. sedanja kriza, ki je razkrila strukturne izzive v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, zahteva takojšen odziv ter daljnosežne in ambiciozne ukrepe, ki bodo omogočili večjo odpornost in vzdržnost kulturnega in ustvarjalnega sektorja, zlasti umetnikov ter kulturnih in ustvarjalnih delavcev;
13. je bistveno okrepiti kulturni in ustvarjalni sektor, zlasti sektorje, ki jih je sedanja kriza najbolj prizadela, in sicer z obravnavanjem njihove ranljivosti ter spodbujanjem pravičnosti in enakosti za vse, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti položaju umetnic in kulturnih delavk.

POUDARJA, DA:

14. sta kulturni in ustvarjalni sektor med sektorji, ki jih je kriza zaradi COVID-19 najbolj prizadela, in sicer zaradi njunih edinstvenih značilnosti, kot je neposreden stik z občinstvom, in zato, ker so bila številna, čeprav ne vsa, kulturna prizorišča zaprta, prireditve pa odpovedane, kar je povzročilo resne gospodarske težave;
15. se velik delež delavcev, med katerimi so tudi taki, ki so najbolj ranljivi, v kulturnem in ustvarjalnem sektorju sooča z veliko negotovostjo, pogosto zaradi preslabe socialne zaščite in odsotnosti podpornih mehanizmov za brezposelnost, saj so za kulturno delo pogosto značilne negotove kratkoročne pogodbe in prevladovanje samozaposlenih delavcev;
16. mikro, mala in srednja podjetja ter kulturne ustanove in organizacije (pridobitne in neprofitne), ki prevladujejo v kulturnem in ustvarjalnem sektorju ter prispevajo h kulturni raznolikosti, potrebujejo prilagojene ukrepe zaradi svoje dovzetnosti za negativne učinke kriz;

17. številni umetniki, ustvarjalci in kulturni delavci so se hitro zatekli k spletnemu predstavljanju svojega dela in ustvarjalnih procesov, vendar se soočajo z izzivom zagotavljanja trajnostnih virov dohodka, medtem ko so se promet in prihodki zelo velikih spletnih platform povečali;
18. izkazalo se je, da je dostop do kulture zelo pomemben za dobro počutje državljanov in povezanost družb, a je morda še kar omejen zaradi težav, povezanih z zdravjem;
19. omejitve zaradi pandemije vplivajo na mobilnost kulturnih delavcev in kroženje kulturnih del, kar pomeni izziv za kulturno in jezikovno raznolikost, nadaljevanje dialoga, izmenjavo in čezmejne vrednostne verige;
20. pandemija je prizadela tudi partnerje v kulturnem in ustvarjalnem sektorju v tretjih državah, zaradi česar je pomembno, da se jim v okviru mednarodnih kulturnih odnosov in zunanjega delovanja EU izkaže solidarnost in sodeluje z njimi pri prizadevanjih za trajnostno oživitev in razvoj.

OB USTREZNEM UPOŠTEVANJU NAČEL SUBSIDIARNOSTI IN SORAZMERNOSTI, ZADEVNIH PODROČIJ PRISTOJNOSTI DRŽAV ČLANIC TER VLOGE IN AVTONOMIJE SOCIALNIH PARTNERJEV OPREDELJUJE NASLEDNJIH ŠEST PREDNOSTNIH NALOG Z NAMENOM SPODBUJANJA OKREVANJA KULTURNEGA IN USTVARJALNEGA SEKTORJA ZA NJUNO VEČJO ODPORNOST IN VZDRŽNOST:

I. IZBOLJŠANJE DOSTOPA DO RAZPOLOŽLJIVEGA FINANCIRANJA

Poziva države članice in Komisijo, naj:

21. izkoristijo mehanizem za okrevanje in odpornost, da se omogoči okrevanje po negativnih posledicah pandemije COVID-19 ter poveča odpornost kulturnega in ustvarjalnega sektorja na prihodnje krize, in sicer z obravnavanjem strukturnih izzivov, s katerimi se soočata zadevna sektorja, ter po potrebi z izvajanjem ustreznih in učinkovitih podpornih shem;
22. spodbujajo sinergije med programi EU, pomembnimi za kulturni in ustvarjalni sektor, kot so Ustvarjalna Evropa, Erasmus+, Obzorje Evropa, InvestEU, Digitalna Evropa, skladi kohezijske politike in instrument Evropske unije za okrevanje;
23. poenostavijo postopke prijave in čim bolj omejijo birokracijo, povezano s programi financiranja;
24. si prizadevajo za to, da nihče ne bo prezrt ter da se bodo mehanizmi financiranja odzivali na posebne potrebe in zmogljivosti samozaposlenih, mikro, malih in srednjih podjetij ter ustanov in organizacij (pridobitnih in neprofitnih) na kulturnem področju;

25. si izmenjujejo prilagojene informacije o možnostih financiranja in sofinanciranja, ki so kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju na voljo v okviru struktur, ki v državah članicah podpirajo ta sektorja, ter v okviru ustreznih pisarn, agencij ali kontaktnih točk za programe EU, ter okrepijo dialog med temi akterji, da bi kulturnemu in ustvarjalnemu sektorju zagotovili pravočasne informacije in nasvete.

Poziva Komisijo, naj:

26. zagotovi skupno orodje „vse na enem mestu“ za ustrezne, redno posodobljene, razumljive, lahko dostopne in prilagojene informacije o možnostih financiranja kulturnega in ustvarjalnega sektorja v vseh uradnih jezikih EU, s čimer bi vsem kulturnim akterjem omogočili hiter dostop do informacij o ustreznih programih financiranja EU;
27. oceni uporabo pravil o državni pomoči za kulturni in ustvarjalni sektor, da bi se upoštevala potreba po prilagoditvi;
28. še naprej tesno sodeluje z deležniki pri izvajanju podpornih ukrepov in programov financiranja EU, da bi zagotovili, da razpoložljiva sredstva ustrezajo potrebam sektorja, zlasti v nepredvidenih okoliščinah.

II. POVEČANJE ODPORNOSTI STROKOVNJAKOV V KULTURNEM IN USTVARJALNEM SEKTORJU

Poziva države članice, naj:

29. v tesnem dialogu s sektorji v ustreznih okvirih spodbujajo nadaljnji razvoj pravičnega in trajnostnega trga dela, vključno s socialno zaščito za delavce v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, ki upošteva značilnosti kulturnih in ustvarjalnih dejavnosti²;
30. spodbujajo stalen dialog in izmenjavo z delavci v kulturnem in ustvarjalnem sektorju ter jih spodbujajo k zgodnjemu obveščanju o težavah in izmenjavi doseženih rešitev.

Poziva države članice in Komisijo, naj:

31. kulturni in ustvarjalni sektor spodbujajo k nadaljnjemu razvoju novih poslovnih modelov – na primer z izkoriščanjem potenciala podatkov –, ki se bodo odzivali na ekonomske, digitalne, družbene in okoljske izzive;
32. spodbujajo priložnosti za usposabljanje, ki krepijo zmogljivosti na področju podjetniških, digitalnih, finančnih in upravljavskih znanj in spretnosti, intelektualne lastnine ter splošne odpornosti delavcev v kulturnem in ustvarjalnem sektorju;
33. spodbujajo iskanje novih načinov in sredstev za zagotavljanje dohodka umetnikov, razpravljanje o statusu umetnikov in izmenjavo zamisli o delovnih pogojih v kulturnem in ustvarjalnem sektorju in industrijah v Evropi v okviru skupine za status in delovne pogoje umetnikov ter delavcev v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, ki naj bi bila ustanovljena z odprto metodo usklajevanja;
34. spodbujajo prizadevanja za nadaljnjo zaščito kulturnega in ustvarjalnega sektorja pred piratstvom.

² Priporočilo Sveta z dne 8. novembra 2019 o dostopu do socialne zaščite za delavce in samozaposlene, *UL C 387, 15.11.2019, str. 1.*

III. NADALJNJA KREPITEV MOBILNOSTI IN SODELOVANJA

Poziva države članice in Komisijo, naj:

35. sprejmejo ustrezne ukrepe za nadaljnje spodbujanje sodelovanja, tudi s tretjimi državami, ter za olajšanje prostega pretoka umetnikov ter delavcev v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, pri čemer se spodbujajo izmenjave, sodelovanje in umetniška svoboda ob upoštevanju splošnih načel prostega pretoka oseb in storitev;
36. nadalje preučijo rešitve za obravnavo vprašanj mobilnosti, s čimer bi umetnikom in delavcem v kulturnem in ustvarjalnem sektorju olajšali pregled nad različnimi upravnimi praksami čezmejne mobilnosti;
37. spodbujajo sodelovanje med umetniškimi disciplinami in poenostavijo s tem povezana pravila, kjer je to ustrezno;
38. spodbujajo potrebno prožnost, da se omogoči preusmeritev evropskih skladov za mobilnost, da bi zadostili najbolj perečim potrebam sektorja, medtem ko so uvedene omejitve potovanj.

IV. POSPEŠITEV DIGITALNEGA IN ZELENEGA PREHODA

Poziva države članice in Komisijo, naj:

39. spodbujajo izpopolnjevanje delavcev v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, da bi jim omogočili učinkovit dostop do digitalnega okolja, njegovo uporabo, dobiček od njega in konkuriranje na njem, pri čemer je treba upoštevati vlogo, ki jo imajo zelo velike spletne platforme;
40. izkoristijo priložnosti, ki jih ponujata revidirana direktiva o avdiovizualnih medijskih storitvah³ in direktiva o avtorskih pravicah⁴, da bi olajšali okrevanje kulturnega in ustvarjalnega sektorja;
41. spodbujajo interdisciplinarno sodelovanje med kulturnim in ustvarjalnim sektorjem ter okoljskim in tehnološkim sektorjem, pospešujejo inovacije v kulturi in industriji ter v celoti izkoristijo jezikovne tehnologije in digitalne tehnologije, npr. umetno inteligenco;
42. kjer je ustrezno, spodbujajo kulturno izobraževanje za vse generacije kot sredstvo za oblikovanje bolj ozaveščenega odnosa potrošnikov do širše raznolikosti kulturnih produkcij;
43. izpostavijo pomembno preobrazbeno vlogo, ki jo ima kulturni in ustvarjalni sektor kot gonilna sila trajnosti, in po možnosti zagotovijo ugodne pogoje za vse kulturne akterje, da bi čim bolj izkoristili svoje zmožnosti za boj proti podnebnim spremembam, vključno z zmanjšanjem učinka svojih dejavnosti na okolje.

³ Direktiva 2010/13/EU, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2018/1808.

⁴ Direktiva (EU) 2019/790.

V. IZBOLJŠANJE ZNANJA IN PRIPRAVLJENOSTI NA PRIHODNJE IZZIVE

Poziva države članice in Komisijo, naj:

44. spodbujajo temeljito in poglobljeno poznavanje posebnih potreb, značilnosti in ranljivosti vsakega od kulturnih in ustvarjalnih sektorjev vzdolž vrednostne verige, na primer prek raziskav, kartiranjem ter stalnega in tesnega dialoga z deležniki, vključno z lokalnimi skupnostmi;
45. olajšujejo izmenjave znanja, najboljših praks in informacij v zvezi z najučinkovitejšimi načini za spodbujanje okrevanja kulturnega in ustvarjalnega sektorja (npr. ukrepi iz načrta za okrevanje) ter se osredotočijo na pripravljenost na nepričakovane in negotove pojave, ki bi lahko v prihodnosti ovirali te sektorje;
46. izboljšajo varovanje kulturne dediščine s poudarkom na trajnosti in odpornosti na nesreče kot sestavni del upravljanja kulturne dediščine.

VI. UPOŠTEVANJE KULTURNEGA ŽIVLJENJA IN LOKALNIH SKUPNOSTI

Poziva države članice in Komisijo, naj:

47. vključijo potrebe in stališča kulturnega življenja in lokalnih skupnosti kot vir smernic pri določanju prednostnih nalog na področju kulturnih politik, strategij in programov, s čimer bi se kar najbolj povečal družbeni učinek dejavnosti in zamisli, ki izhajajo iz kulturne sfere;
48. nadalje spodbujajo partnerstva med kulturnim in ustvarjalnim sektorjem ter drugimi sektorji politik (npr. zdravstvom, izobraževanjem, mladino, znanostjo, raziskavami in inovacijami, okoljem, zaposlovanjem, socialnimi zadevami, turizmom), da bi izrabili prednosti kulture za blaginjo in trajnost, pri tem pa v celoti izkoristili obstoječe strukture in programe, kjer je to ustrezno.

Poziva države članice, naj:

49. spodbujajo, kjer je to mogoče, povezave med kulturnim življenjem, lokalnimi skupnostmi, organi in delavci v kulturnem in ustvarjalnem sektorju, pri čemer je treba priznati, da je narava kulturnih in ustvarjalnih ekosistemov močno usmerjena od spodaj navzgor;
50. spodbujajo socialno povezanost prek kulture kot koristen odziv na učinke omejevanja socialnih stikov in digitalnih interakcij;
51. spodbujajo kulturno ozaveščenost v družbah s spodbujanjem dejavnega kulturnega udejstvovanja in enakega dostopa do kulture za vse družbene skupine, vključno z najbolj marginaliziranimi in ranljivimi skupinami;
52. spodbujajo kulturne ustanove, naj razvijejo inovativne pristope in metode za privabljanje raznolikega občinstva.

POZIVA DRŽAVE ČLANICE IN KOMISIJO, NAJ IZMENJAJO NAJBOLJŠE PRAKSE IN DO LETA 2023 PREUČIJO IZVAJANJE TEH SKLEPOV.

Z zadevno politiko povezani dokumenti

Evropski svet

Sklepi Evropskega sveta, sprejeti na izrednem zasedanju od 17. do 21. julija 2020 (dok. EUCO 10/20)

Nova strateška agenda za obdobje 2019–2024 (sprejeta v Evropskem svetu 20. junija 2019)

Sklepi Evropskega sveta z dne 14. decembra 2017 (dok. EUCO 19/1/17 REV 1)

Ministrske izjave

Izjava o kulturi v času krize zaradi COVID-19 (april 2020)

Bukareška izjava ministrov in ministric za kulturo ter njihovih predstavnikov in predstavnic o vlogi kulture pri gradnji prihodnosti Evrope (april 2019)

Svet Evropske unije

Sklepi Sveta o spremembi delovnega načrta za področje kulture (2019–2022) (UL C 193, 9.6.2020, str. 20)

Sklepi Sveta o obvladovanju tveganja na področju kulturne dediščine (UL C 186, 5.6.2020, str. 1)

Resolucija Sveta Evropske unije in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o kulturni razsežnosti trajnostnega razvoja (UL C 410, 6.12.2019, str. 1)

Sklepi Sveta o strateškem pristopu EU k mednarodnim kulturnim odnosom in okviru za ukrepanje (UL C 192, 7.6.2019, str. 6)

Sklepi Sveta o delovnem načrtu za področje kulture 2019–2022 (UL C 460, 21.12.2018, str. 12)

Sklepi Sveta o spodbujanju dostopa do kulture prek digitalnih pripomočkov, s poudarkom na razvoju občinstva (UL C 425, 12.12.2017, str. 4)

Sklepi Sveta o povezovanju kulturnih in ustvarjalnih sektorjev z drugimi sektorji za spodbujanje inovacij, ekonomske vzdržnosti in socialnega vključevanja (UL C 172, 27.5.2015, str. 13).

Sklepi Sveta o službah, ki umetnikom in kulturnim delavcem dajejo informacije o mobilnosti (UL C 175, 15.6.2011, str. 5)

Evropska komisija

Evropski mediji v digitalnem desetletju: akcijski načrt za podporo okrevanju in preoblikovanju (COM(2020) 784 final)

Čim boljše izkoriščanje inovacijskega potenciala EU. Akcijski načrt za pravice intelektualne lastnine v podporo okrevanju in odpornosti EU (COM(2020) 760 final)

Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo (COM(2020) 456 final)

Evropski zeleni dogovor (COM(2019) 640 final)

Nova evropska agenda za kulturo (COM(2018) 267 final)

Evropski parlament

Resolucija z dne 17. septembra 2020 o kulturni obnovi Evrope (2020/2708(RSP))

Resolucija z dne 7. junija 2007 o socialnem statusu umetnikov (2006/2249(INI))

Poročilo z dne 25. februarja 1999 o položaju in vlogi umetnikov v Evropski uniji (A4-0103/99)

UNESCO

Kultura v krizi: vodnik po politikah za odporen ustvarjalni sektor (2020)

Kultura in delovni pogoji za umetnike: izvajanje priporočila iz leta 1980 o statusu umetnika (2019)

Priporočilo o statusu umetnika (1980)
